

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 2 Å R G A N G

22. S E P T E M B E R 1 9 5 0

A V I N N H O L D E T : NR.
ENSYKLIKAEN «HUMANI GENERIS» II. - FRANSKE 33
ÅNDSPROFILER III. - HIERARKIET I ENGLAND FEIRER
JUBILEUM - SOLSANGEN, HVORDAN DEN BLE TIL - 34
INTRODUKSJON TIL OSCAR WILDE - UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 5. OKTOBER 1950.

VÅRE KIRKER på søn- og helligdager

N. K. K. F.

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrd. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottengang. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

Vi bringer i erindring medlemmenes messe og felleskommunion i St. Olavs kirke, Oslo, på Sta. Birgittadagen 8. oktober 1950, kl. 8.15.

Samtidig minnes om vårt sy- og rissekursus. Innmeldelse til søster Clemence, St. Josephs Institutt.
Styret.

Mariakongresjonen, Oslo

Møte onsdag 4. oktober. Medlemmene tar del i rosenkransandakten i St. Olavs kirke kl. 19. Kongregasjonsbønnene leses foran Mariaalteret. Deretter samvær i foreningslokalet med kåseri av pastor dr. Vranken: **Kristendommen i Korea.** Felleskommunion søndag 1. oktober i St. Olavs kirke.

Styret.

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid

Tordensskjoldsgt. 6 B
Tlf. 41 07 76 - Oslo

HANS EKJORD

Farvehandel
St. Olavs gt. 3 - Oslo
Tlf. 42 16 13 - Etabl. 1898

Hvem binder våre katolikker innad?
ST. OLAV!

Hvem representerer vårt ansikt
utad?

ST. OLAV!
**YT DERFOR DITT TIL AT
BLADET BLIR BEDRE, TIL AT
DET LESES AV FLERE!**

Liturgisk kalender:

SØNDAG 24. SEPTEMBER: 17. søndag etter Pinse. Ep. Efes. 4, 1—16, Ev. Matt. 22, 34—46. **Mandag:** Ferialdag. **Tirsdag:** Cyprian og Justine, jomfr. og martyrer. **Onsdag:** Cosma og Damian, mart. **Torsdag:** Wenzel, mart. **Fredag:** Vigsal til Erkeengelen Mikael. **Lørdag:** Hieronymus, bekj. og kirkelærer.

SØNDAG 1. OKTOBER: 18. søndag etter Pinse. Ep. I. Kor. 1, 4—8. Ev. Matt. 9, 1—8. **Mandag:** Vernehelgen-fest. **Tirsdag:** Therese av Jesubarnet. **Onsdag:** Frans av Assisi. **Torsdag:** Placidus og medmartyrer. **Fredag:** Bruno, bekj. **Lørdag:** Rosenkransfesten.

SØNDAG 8. OKT.: 19. s. etter Pinse.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16, unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13. Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvartal, for utlandet + avisporto. Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor. Annonser må være innsendt innen fredag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

62. ÅRGANG

21. SEPTEMBER 1950

NR. 33-34

«Humani Generis»

Pave Pius XII's ensyklika om de moderne åndsstrømninger. II.

Det er dessverre slik at disse som ivrer for det nye lett overfører sin forakt for den skolastiske teologi til en ringeakt for selve Kirkens læreembete som med sin autoritet så tydelig har approbert denne teologi. De framstiller dette Læreembetet som en hemsko for framskrittet og en hindring for vitenskapen, og der er ikke-katolikker som betrakter det som en urettferdig bremsende faktor som holder de mer fremrakende teologer fra å kunne fornye sitt fag. Og skjønt dette hellige Læreembete bør være den nærmeste og uiversale sannhetsnorm i spørsmål om tro og moral for enhver teolog — for så vidt som Kristus, Herren, har anbetrodd troens skatt, dvs. den Hellige Skrift og den guddommelige tradisjon, i dets varetekt, for å forsvares og utlegges — blir likevel plikten de troende har til å unnfly også de villfarelser som mer eller mindre grenser opp til heresi og følgelig plikten til «å overholde også de forordninger og dekreter der Den hellige stol fordømmer og forbyr disse feilaktige anskuelser», undertiden fullstendig ignorert.² Det som pavene i sine ensyklikaer framsetter om Kirkens karakter og konstitusjon, forbigår noen med vilje eller av vane for heller å framheve en vag oppfatning de sier å ha funnet hos de gamle kirkefedre, særlig hos de greske. De påstår at pavene faktisk ikke har i sinne å uttale seg om spørsmål som er gjenstand for diskusjon hos teologene. Det gjelder derfor å søke tilbake til de første kilder, og Læreembetets nyere forordninger og dekreter blir å forklare ut fra fedrenes skrifter.

Disse påstander blir kanskje framsatt både med kløkt og eleganse, men heller ikke uten list. For det

har nok sin riktighet at pavene vanligvis stiller teologene fritt i de spørsmål som under forskjellig synsvinkel kan være gjenstand for diskusjon mellom lærde av fremrakende ry. Men historien lærer at atskillige spørsmål som tidligere ble behandlet som fritt diskusjonsemne, senere ikke kunne diskuteres.

En må heller ikke tro at det som framlegges i Ensyklikaene i og for seg ikke fordrer tilslutning fra de troende ut fra det påskudd at det ikke er her pavene utøver sin øverste læremyndighet. Men disse belæring utgår jo fra det ordinære Læreembete, og også her gjelder Herrens ord om at «de som hører dere, hører meg».³ Dessuten er det som framsettes og innprentes i Ensyklikaene allerede noe som ellers har sin hjemmel i den katolske lære. Når derfor pavene i sine skriv uttrykkelig tar sitt standpunkt i spørsmål som hittil har kunnet fritt diskuteres, burde det være klart for enhver at slike spørsmål ifølge pavenes egen mening og vilje, nå ikke lenger kan være gjenstand for fri debatt blant teologene.

Det er også riktig at teologene alltid må vende tilbake til kildene for den guddommelige Åpenbaring; for det er jo nettopp deres plikt å påpeke hvordan belæringene fra det levende Læreembete «underforstått eller uttrykkelig finnes»⁴ i den Hellige Skrift og i den guddommelige Tradisjon. For øvrig inneholder begge disse Åpenbaringskilder en så rik og fyldig sannhetsskatt at den i virkeligheten vil vise seg å være uuttømmelig. Slik vil den teologiske forskning ved studiet av disse hellige kilder alltid finne spore til foryngelse, mens en forskning som forsømmer dette studium, erfaringsmessig intet vil yte. Av den grunn kan imidlertid ikke teologien, heller ikke den

positive teologi, settes på linje med en blott historisk vitenskap. For sammen med disse hellige kilder har Gud gitt sin Kirke det *levende* Læreembete. Og en av dets oppgaver er å belyse og utvikle de sannheter som bare dunkelt ligger innbefattet i troens skatt. Den guddommelige Frelser har ikke betrodd den autentiske fortolkning av denne skatt hverken til den enkelte troende eller til teologene selv, men ene og alene til Kirkens Læreembete. Når derfor Kirken utøver dette sitt embete, som så ofte i århundrenes løp, både som et alminnelig og ualminnelig embete, er det innlysende hvor forfeilet den metoden er, som vil tyde de klare spørsmål med de dunkle; alle må nødvendigvis følge den motsatte orden. Derfor har vår uforglemmelige forgjenger, Pius IX, når han lærer at den nobleste oppgave ved teologien er å *vis* hvordan en lære definert av Kirken har sin innebyrd i kildene, ikke uten alvorlig grunn føyd til disse ordene: «*på samme måte som den er definert av Kirken*».

For å komme tilbake til de nye teorier som var tale om ovenfor: Det er noen som framsetter eller påvirker sinnene med ytringer som er egnet til å skade den Hellige Skrifs autoritet. De drister seg nemlig til å fordreie meningen med de ordelag Vatikaner-konsiliet bruker i definisjonen om Gud som opphav til den Hellige Skrift. De framsetter på ny den gjentatte ganger forkastede mening om at ufeilbarheten ved den Hellige Skrift bare omfatter de spørsmål som gjelder Gud selv, religionen og moralen. Helt feilaktig taler de om et *menneskelig* språk i de hellige Bøker og at bak dette skjuler et *guddommelig* språk seg. Bare dette siste er underlagt ufeilbarlighet, heter det. Når de fortolker den Hellige Skrift, vil de ikke regne med analogien mellom Kirkens tro og tradisjon. Slik blir læren hos kirkefedrene og det hellige Læreembete mer å måle med den Hellige Skrift, — som dog av exegetene er forklart etter menneskelig oppfatning — enn at den Hellige Skrift blir utlagt etter Kirkens ånd, Kirken som av Kristus, Herren, er satt til å være vokter og fortolker av de åpenbarte sannheter.

Ikke nok med det. Den Hellige Skrifs bokstavelige mening, og forklaringen som er gitt ved så mange og fremrakende exegeter under Kirkens bevåkenhet, burde etter de bedrevitendes mening vike plassen for en ny slags exegese, en såkalt symbolsk eller spirituell fortolkning. Ifølge denne eksegesi skulle det som i Det gamle testaments bøker i dag er en lukket kilde i Kirkens skjul, bli tilgjengelig for alle. På denne måten, påstår de, forsvinner alle de vansker som bare *de* møter som holder fast på den Hellige Skrifs bokstavelige mening.

Enhver må se hvordan alle disse anskuelsene fjerner seg fra grunnsetningene og normene i Skriftfortolkningen slik som de så berettiget ble trukket opp

av våre ærverdige forgjengere Leo XIII i Ensyklikaen *Providentissimus* og av Benedikt XV i Ensyklikaen *Spiritus Paraclitus* og også i Vår egen Ensyklika *Divino afflante Spiritu*.

Det er ikke til å undre seg over at slike nye retninger alt har høstet giftige frukter på nær sagt alle felter i teologien. En trekker i tvil hvorvidt den menneskelige intelligens uten hjelp fra den guddommelige Åpenbaring og fra nåden, kan bevise eksistensen av en personlig Gud ved argumenter utledet av de skapte ting. Det blir benektet at verden har hatt noen begynnelse, og det forfektes at verdens skapning er nødvendig, da den utgår fra den nødvendige kjærlighet hos Gud. På samme måte benektes det at Gud har noen evig og ufeilbar forutviten om menneskenes frie handlinger. — Alle disse anskuelser går imot det Vatikaner-konsiliet har erklært.⁵

Hos andre diskuteres om englene er personer, og om det er noen vesensforskjell på stoff og ånd. Andre igjen forkaster tanken om den overnaturlige orden som en fri gave fra Gud. De påstår nemlig at Gud ikke kan skape fornuftsbegavede vesener uten å ordne dem hen på og kalle dem til den salige beskuelse i evigheten. Ikke nok med det: Ved å sette erelse i evigheten. Ikke alene dette. Ved å sette erklæringene fra Tridentinerkonsiliet ut av betraktning, fordreies begrepet om arvesynden og om synden i alminnelighet som en fornærmelse mot Gud; likedan også med soningen Kristus utsto for oss. Der er også de som mener at læren om transsubstantiasjonen, for så vidt den er basert på et antikvert filosofisk begrep om substansen, må korrigeres slik at Kristi virkelige nærvær i Eukaristien blir redusert til en viss symbolisme. Her blir de konsekrente elementer bare å betrakte som virksomme tegn på Kristi nærvær og på hans inderlige forening med de troende lemmer på det Mystiske Legeme.

Det er noen som ikke føler seg bundet til læren Vi for noen år siden utviklet i en av Våre Ensyklikaer og som støttet på kilder fra Åpenbaringen, går ut på at Kristi mystiske legeme og den Romersk-katolske kirke er ett og samme.⁶ Andre forenkler til en formel bare nødvendigheten av å tilhøre den sanne Kirke for å nå evig frelse. Endelig er det noen som bestrider den rasjonelle karakter ved kjenmerkene på kristentroens troverdighet.

Det står fast at disse og andre villfarelser brer seg i sinnene hos enkelte av Våre sønner, som er forført av en ubesinnet iver eller av en quasi-vitenskapelig innflytelse. Overfor disse sønner er Vi, så trist det enn er, nødt til å gjenta sannheter som er vel kjente fra før, samt i bekymring for dem, påvise villfarelser som ligger åpent i dagen, og farer som truer.

Alle vet hvor høyt Kirken vurderer den menneskelige fornuft. Den tilkommer det med sikkerhet å bevise eksistensen av én personlig Gud; ved hjelp av

guddommelige kjennemerker uimotsigelig å bevise selve den kristne tros fundament; å stille i det rette lys den lov som Skaperen har skrevet i menneskenes hjerter; og den tilkommer det endelig å nå fram til en begrenset, men ytterst gagnlig forståelse av mysteriene.⁷

Denne oppgave kan imidlertid løses både riktig og forsvarlig dersom fornuften bare blir tilbørlig tilgodesett, dvs. dersom den blir næret med den sunne filosofi som er nedarvet fra tidligere århundrers kristendom. Dens autoritet økes for øvrig ved det faktum at Kirkens eget Læreembete har veiet selve den åpenbarte sannhet på dens grunnsetninger og viktigste beviser, som geniale menn gjennom tidene gradvis har funnet fram til og fastlagt. Denne samme filosofi, som har Kirkens stadfestelse og alminnelige godkjenning, forsvarer den egentlige og virkelige verdi av den menneskelige erkjennelse, de urokkelige metafysiske prinsipper — «den tilstrekkelige grunn», årsaksloven og hensiktsmessigheten — samt vår evne til å nå en sikker og uforanderlig sannhet.

Det er selvsagt i denne filosofi ting som hverken direkte eller indirekte angår troen og moralen og som Kirken derfor overlater til fri drøfting spesialistene imellom. Men den samme frihet råder ikke når det gjelder en rekke andre områder, aller minst de grunnsetninger og viktige beviser som nettopp ble nevnt. Vel kan en i slike vesentlige spørsmål gi filosofien et rikere og hensiktsmessigere utstyr f. eks. ved mer virkningsfulle uttrykksformer, — løse den fra visse mindre velskikkede skolemessige hjelpemidler og forsiktigvis også berike den med nye elementer som menneskeånden etterhånden har frembrakt. Men en har på ingen måte rett til å omstøte denne filosofi og infisere den med falske grunnsetninger, heller ikke å se på den som et foreldet om enn mektig monument. For sannheten og alle dens filosofiske utsagn kan ikke underlegges daglige endringer, særlig når det gjelder de prinsipper som i seg selv er åpenbare for fornuften, eller de beviser som bygger på århundrers visdom så vel som på den guddommelige Åpenbarings samstemmighet og fundament. Hvilke sannheter menneskeånden i ærlig søken enn vil makte å finne fram til, så kan de ikke motsi en sannhet som allerede er oppdaget. For Gud, som er den høyeste Sannhet, har skapt og styrer det menneskelige intellekt, ikke slik at det når som helst kan stille en nyoppdaget sannhet opp mot en som i ærlig strev allerede er funnet. Nei, han har skapt og styrer det slik at når eventuelle feiltagelser er ryddet bort, føyer intellektet sannhet til sannhet i den samme organiske orden som vi ser etablert i naturen selv, og som vi øser sannheten fra. Derfor skal den kristne, filosof eller teolog, ikke uten videre i ubetenksomhet kaste seg over de nye

idéer som til daglig lanseres, men omhyggelig undersøke og studere dem og måle dem med de rette mål, så han ikke med utvilsom fare og til skade for selve troen taper eller forderver den sannhet han allerede har funnet.

² C. J. C. can. 1324; jfr. Conc. Vat. D. B. 1820, Const. *De Fide Cath.* cap. 4, *De fide et ratione, post canones.*

³ Luk. 10, 16.

⁴ Pius IX, *Inter gravissimas*, 28. okt. 1870, *Acta*, vol. I, p. 260.

⁵ Jfr. Conc. Vat. Const. *De Fide cath.* kap. 1, *De rerum omnium creatore.*

⁶ Jfr. Litt. Enc. *Mystici Corporis Christi*, A. A. S. vol. XXXV, p. 193 ff.

⁷ Jfr. Conc. Vat. D. B. 1796.

(Avsluttes i neste nr.)

En kjærlighetens korsfarer

Den italienske prest Riccardo Lombardi har i løpet av noen år vunnet det største ry som folketaler og predikant. Han har samlet hundretusener under sin talerstol, og hans foredragsturnéer i Amerika, Frankrike, Holland og Tyskland har vært rene triumftog.

Pater Lombardi er en kjent vitenskapsmann i sitt hjemland. Han har tatt tre doktorgrader: i litteratur, i filosofi og i teologi. Han virket i mange år som professor i moderne filosofi ved universitetet «Gregoriana» i Rom. I noen semestre foreleste han også ved universitetene i Bologna og Pisa. Som professor vant pater Lombardi anerkjennelse for sin vitenskapelige grundighet og sin livsnærhet. Fordomsfritt og saklig tok han stilling til de forskjellige filosofiske skoler i vår tid.

Da verdenskrigen sluttet i 1945, sa pater Lombardi universitetet farvel. Han ville stille seg helt og fullt i fredens og kjærlighetens tjeneste. Han gjorde seg til talsmann for det kristne budskap om kjærlighet og rettferdighet. Han la av sin vitenskapelige språkbruk og gikk over til å tale i enkle, jevne ord, i forståelige og klare bilder. Han ble en folketaler av rang, og snart vant hans navn gjenklang over hele Europa. Han bestemte seg for å begynne et «kjærlighetens korstog» — og i de siste årene har han besøkt en rekke land og preket en «hjerternes forsoning».

I sin taler forkynner pater Lombardi det totusenårige budskap om kjærlighet. Hans prekener er et eneste rop om forsoning, om kjærlighet. Pater Lombardi retter et ord til hvert enkelt menneske, hvilken klasse eller gruppe han enn tilhører. Pateren tar stilling til vår tids problemer og løser dem i lyset av Kristi budskap. I hans forkynnelse blir det klart at den kristne lære inneholder en total omveltning så vel i det enkelte menneskes som i hele samfunnets liv.

*

Katolsk Studentlag har fått pater Lombardis tillatelse til å utgi på norsk en av hans enkle, men gripende prekener. En 16-siders brosjyre med titelen «Hjerternes forsoning» er sendt ut i disse dager, og det er forordet til denne utmerkede gjengivelse som står over disse linjer.

Franske åndsprofiler III.

Av dominikanerpater A. Raulin

Jacques Maritain
(f. 1882)

Et noe ungt bilde av Maritain.

«På den tid (ca. 1905) helte den del av ungdommen som med rette følte tiltrekningen av alt det evangeliske i de moderne sosiale bevegelser, til en slags følelsesbetont irrasjonalisme på det filosofiske område. Som reaksjon mot denne irrasjonalisme vegret en annen del av ungdommen seg ved å la seg påvirke av evangeliets sosiale budskap. Resultatet var at mange, som (teoretisk) bekjente seg til katolisismen, var i ferd med å bli hedenske i hjertet; og mange av dem som var kristne i hjertet holdt på å bli heretiske i sinnet (datidens heresi het *modernismen*). Jacques som på det tidspunktet bare brydde seg om metafysikk og teologi, var først og fremst bekymret for den sistnevnte fare. Noen år senere kom han til å forstå at det var nødvendig å slåss på begge fronter». Denne tekst skriver seg fra Jacques Maritain's hustru, Raissa Maritain. Den belyser på en nokså sentral måte utviklingen i Maritain's forfatterskap og innflytelse. Inntil den dag da Pave Pius XI åpnet hans øyne ved å fordømme Charles Maurras' bevegelse, den såkalte *Action Française*, for alt det som i den var «hedensk i hjertet», er det sikkert at Maritain fremfor alt var følsom for modernismens fare. Og det er helt forståelig når man husker at troens dogmer i virkeligheten hadde revet den unge mann og hans forlovede bort fra den vei som fører til selvmord. Det hadde forekommet dem umulig å finne en mening i livet, og allikevel kunne de ikke slå seg til ro med å bli «en av disse skeptikere som slynger ut sitt *hva vet vi?* som røk fra en sigarett og forresten synes at livet er ypperlig». De så bare én utvei: døden. Da møtte de Léon Bloy som førte dem til troen, og senere dominikanerpater Clérissac som førte dem til S. Thomas av Aquino. Bergson hadde alt hjulpet dem til å innse materialismens tomhet, men S. Thomas alene hadde vist seg i stand til filosofisk å begrunne den livsløst de hadde fått tilbake sammen med troen. Det var derfor høyst naturlig at Maritain reagerte voldsomt mot de unge katolikker — ja til og med de unge presteelever — som på grunn av tilstrekkelig intellektuell fasthet helte til en slags «bergsonisme til nedsatt pris».

Maritain blir forfekteren av den uavkortede thomisme i den katolske filosofiundervisning. Det er ikke alltid lett. Det er en virkelig storm han slipper løs på den måten i et av de største katolske gymnasier i Paris hvor han nyliv er blitt utnevnt til lektor i filosofi (filosofi høre nemlig til det franske artiumspensum). Hadde han ikke funnet på å undervise i full overensstemmelse med St. Thomas' prinsipper! Foreldrenes sinn kommer i voldsom bevegelse, og rektoren er ikke mindre urolig. Det er nemlig Universitetets sensorer som fungerer ved artium. Hvordan vil det gå hvis elevene til eksamen forfekter en middelaldersk metafysikk? Maritain gir seg imidlertid ikke, og resultatene vil til slutt gi ham rett.

Så blir han dosent ved Det katolske institutt i Paris hvor et særlig fakultet for filosofi nettopp er blitt åpnet. Maritain underviser i thomistisk filosofi og kritiserer Bergson's tankebygning. Men hans viktigste arbeid er kanskje det som ordner de forskjellige grener av den menneskelige viten i forhold til hverandre. Han har selv, i likhet med Bergson, fått en naturvitenskapelig utdanning. Den kommer ham til hjelp. Han gir nemlig absolutt ikke avkall på disse vitenskapelige grener, men han forsøker å sette dem på plass. Hver av dem er nemlig den høyeste instans på sitt plan, men ingen av dem befinner seg på det høyeste plan fornuften kan nå opp til. Det er bare metafysikken som kroner vår naturlige viten. Troen og den Hellige Ånds gaver skal også få sin plass, og visstnok den øverste, men uten å gripe inn i fornuftens selvstendige men underordnede byggverk.

Den dag kom da Maritain, uten å forlate sine filosofiske studier, mer og mer viet sine tanker til de sosiale spørsmål. I sin ungdom hadde han tatt aktiv del i den ideologiske kamp for å frigjøre alle slags underkuede. Og det er ved å samle underskrifter til en protest mot de sosialistiske studenters underkuelse i Russland at han traff den unge russiske jødinne, Raissa, som senere er blitt hans hustru. Men hans metafysiske studier og hans kamp mot modernismen hadde fjernet ham fra dette arbeidsfelt. Han var ikke desto mindre forblitt en av dem som respekterer mennesket og harmes over den nød store masser mennesker lider under. Da det pavelige dekret rammet *l'Action Française* i 1926 måtte han ta parti. Og det åpnet nye baner for hans tenkning. Han arbeidet fra da av for å skissere retningslinjene til en *Humanisme intégral*, dvs. en humanisme hvor både sjelen og legemet, viljen og fornuften finner sin rette plass, en humanisme vidt åpen for alle sosiale spørsmål. Maritain ville sannsynligvis ikke ha kunnet foreslå en slik syntese i vårt århundres første år. Materialismen var altfor enerådende og modernismen eide fremdeles en for stor tiltrekningskraft. Men da Maritain skrev ned sine tanker i 1930-årene var situasjonen helt forandret. Sinnene hadde fått avsky for alle de forenklinger og kompromisser som særpreget modernismen. De gjorde krav på faste konturer. Og materialismen var ikke lenger så selvsikker. Tiden var inne for å bringe det som var ekte i den moderne

bevissthet tilbake til den katolske syntese. Det var nemlig en del idéer og retninger som opprinnelig stammet fra evangeliet men som var blitt mistenkt av katolikkene på grunn av kompromitterende tilslutninger til oppløsende filosofiske systemer slik som rasjonalismen. Maritain setter seg som mål å avklare dem for å føre dem tilbake til den katolske syntese. (Jvf. de bøker han skrev i krigsårene 1940—45 for demokratienes sak, særlig «Kristendom og demokrati» kommet ut på norsk i Cappelens «Upopulære Skrifter».)

Den store moderne villfarelse er ikke lenger den altoppløsende modernisme, det er tvert imot en overordentlig disiplinert bevegelse, nemlig kommunismen. Maritain drøfter de spørsmål den stiller oss. Men for en forskjell mellom den Maritain vi finner i denne kampen og den vi hadde i kampen mot Bergson eller til og med *l'Action Française!* Han er blitt atskilleg mer forståelsesfull for den del av sannheten som bor i enhver villfarelse. Hans thomisme er ikke blitt mindre streng, men den åpner seg mer til nye problemer.

Maritain lever fremdeles. Hans innflytelse har ikke holdt opp å gjøre seg gjeldende. Han har ikke slynget ut profetiske ord i likhet med Léon Bloy, Péguy eller Bernanos; han har heller ikke hatt Bergson's elegante penn og fornemme stil. Men han har gitt oss sans for den intellektuelle kraft, den åndelige strengt som er uatskillelig fra et sunt og levedyktig åndsliv.

Emmanuel
Mounier
(1905—1950)

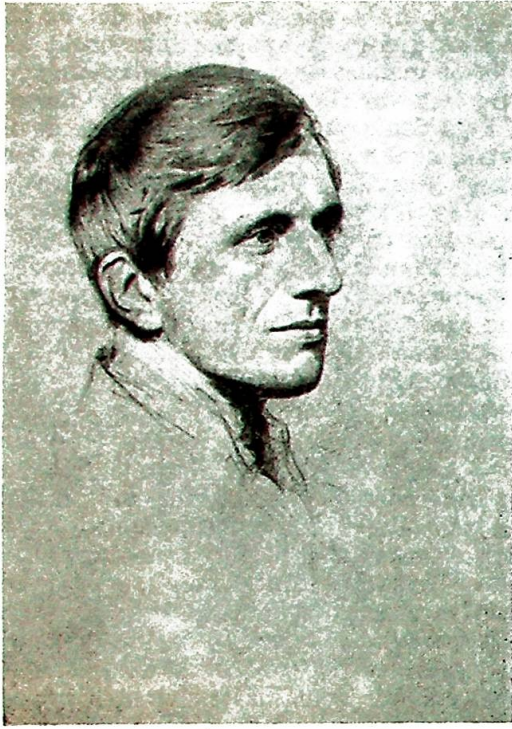
Mouniers tidlige død var et smertelig tap for fransk åndsliv og for «Esprit» som han redigerte.

«Thomismens rustning er unektelig særskilt tung og innviklet. Det er sant at den beskytter den øvede rytter, men den kaster den ubehendige av salen og for menigmannen er den bare en hindring.» I disse ord gir Emmanuel Mounier et godt inntrykk av det som den yngre generasjon mener om thomismen. De nekter ikke at denne fasttømrede filosofi på en enestående måte tjener de kristne prinsipper for så vidt de er uforanderlige. De tviler ikke på at dens grunner er sanne. Der kan kanskje oppstå en genial tenker som vil gi oss thomismen i all dens fylde og all dens aktualitet. Men inntil da, må den som virkelig skal trenge inn i thomismen, gjennomgå en skoloring som bare få er istand til bortsett fra de mer intellektuelle blant geistligheten. En så frem-

ragende ånd som Etienne Gilson er blitt thomist på grunn av sine historiske kunnskaper, og det er utmerket. Men hvor mange år har han ikke brukt for å overstige kloften mellom de moderne tankebaner og thomismen! Og han var filosof av fag! Hvor mange er i stand til å gå den samme vei? Og selv om de en dag vil nå fram, skal vi virkelig vente på dem når det er så mange livsviktige kamper som kaller på oss? Striden står ikke så meget om thomismens grunnprinsipper som om dens systematiske formulering. Er denne formuleringen egnet til forpostfektning? Det er spørsmålet. Man kan ha den største beundring for Maritain's arbeid og allikevel svare nei på dette spørsmål. Det er det som Mounier og mange andre gjør. Og det som interesserer Mounier er nettopp forpostene.

I enda høyere grad enn Maritain — han er jo selv meget yngre — erklærer Mounier at rasjonalismen, slik som den behersket 1880-årene har spilt fallitt. Han skriver: «Av alle kulturdebatter synes spørsmålet «tro mot vitenskap» å være den mest foreldete — takket være vitenskapsmennene selv... Til syvende og sist har den vitenskapelige kritikks fremskritt fremfor alt fjernet hindringene av veien for den kristne tanke... Også den tid er forbi da de tekster og historiske begivenheter som kristendommen hovedsakelig hviler på, syntes å vakle under kritikken gjentatte slag.» Visstnok vil liknende vanskeligheter melde seg på nytt med nye våpen. Striden vil aldri opphøre her nede. Men vi kan tro Mounier når han sier at de hindringer en viss rasjonalistisk propaganda har gjort slikt vesen av, er blitt fjernet; for Mounier er slett ikke den mann som vil sy puter under armene på kristendommen.

Uten å la seg hefte av disse problemer, som i så høy grad hadde beskjefteget den forrige generasjon, stiller Mounier seg i kristendommens nåværende forpostlinje. Den stilling han på denne måte inntar, er fra hans side helt målbevisst. Han vet hvem en kristen forpostsoldat er. Det er den mann som våger å nærme seg fienden i et terreng hvor hovedstyrkene ennå ikke kan rykke fram. Derfor blir han ofte forvekslet med desertørene, han blir mistenkt, ja meldt til myndighetene, kanskje irettesatt. Det er hans lodd, han må skille seg ut fra de andre. Men på samme tid må han sørge for aldri å miste kontakten med Kirkens hovedstyrker; hvis han gjør det, svikter han sin oppgave.» Det er en mann, skriver Mounier, som ustanselig ser på hovedstyrkene, innretter sin gang etter deres gang, formaner dem hvis det er nødvendig, åpner øynene på dem, men aldri går sin vei alene, for han hører til et folk og et fellesliv. Selv om han hadde hundre ganger rett, ville hans sinn, skilt fra deres, råtne og komme i forvirring. Etter å ha vært kåret ut og gitt som et løfte til sitt folk, ville han bli støtt bort som en tomsekk. Slik er den hemmelighetsfulle solidaritet som forener folket og dets stafetter. Måtte Gud gi — og våre hjerters rettsindighet sørge for — at denne solidaritet aldri blir sviktet til tross for vår tids uro.» Vi kan tilføye: og måtte Gud gi oss mange mennesker av det slaget! Det er jo slike mennesker som bygger opp fremtiden. Vi må ikke tenke oss dem som folk som gjør seg bemerket. Tvert imot. Det er Mounier selv som noterer: «Den som vil oppdage de veier som Guds rike fortsetter sin vandring på, må helst vende sine øyne bort fra statistikker om Massachussets

John Henry Newman, — det lyserde navn innen engelsk katolisisme. Etter 15 års virke i den Anglikanske kirke gikk han — via den egentlige Oxford-bevegelse — over til Moderkirken. Ble kardinal i 1879. «Hverken den franske eller tyske nykatolisisme fra første halvdel av det 19de århundre kan oppvise en personlighet som kan måle seg med kardinal Newman i sann begavelse» (A. H. Winsnes i sin bok om engelske idealister).

Hundreårsjubileum for gjenopprettelsen av det katolske hierarki i England

I slutten av september og begynnelsen av november vil hundreårs-jubileet for gjenopprettelsen av det katolske hierarki i England bli feiret i nærvær av en rekke kardinaler, erkebiskoper og biskoper fra inn- og utland. Fra Norge kommer biskop dr. Mangers ledsaget av pastor Peter Lowry, som selv er utgått fra det jubilerende erkebispedømmet, Westminster. Blant jubileets beskyttere leser vi navn som hertugen av Norfolk — adelslekten som har vært Kirken tro helt fra den tiden da den engelske kirke før Henrik VIII's fatale feiltrin levde i forening med Den hellige Stol — og vi leser navn som i den nyeste tid har stått på den aktive front og utbygget Kirkens posisjon i øy-riket: Lord Pakenham, Sir Cecil Dormer (sitt lands sendemann i Oslo ved krigsutbruddet), The Tablet's fremragende sjefredaktør Douglas Woodruff og en lang rekke andre lysende navn innen den ranke katolske legmannsstand i England og Wales.

Det opprinnelige katolske hierarki i England skriver seg like fra den gang den hellige Augustin, tidligere benediktinermunk i Rom, etter oppdrag fra pave Gregor den store i året 597 opprettet sitt bispedømme i Canterbury. Det varte inntil den selvrådige kong Henrik VIII i 1534 brøt med Rom fordi Paven nektet å anerkjenne

eller Oubangui, bort fra Francos epåletter, bort fra kardinal Spellmans høye stilling ved Reader's Digest. Han må lete lenge før han finner tre stakkars prester med frynsete jakker blant forstadsbefolkningen eller på ufruktbare marker, og omkring dem en uskjønn, fremstammende og uhørt virkelighet: på det kart over den katolske verden som sikkert henger et sted i Vatikanets vestibyler er slike støvkorn ikke engang synlige. Like lite synlige som på Romerrikets veggmalier i Keiserens venteværelse var de to-tre hundre lurvete som vandret og forkynte Påskebudskapet... Før vi begraver kristendommens historie, skulle vi kanskje se litt på dens forposter.»

Mounier hører til disse forposter, men som leder, tenker. Hans navn vil forbli knyttet til en ny filosofisk retning, den såkalte «personalisme». For mindre enn ett år siden, noen måneder før døden innhentet ham i hans beste manndomsår, var han i Oslo og fikk anledning til å fremstille sin filosofi for fransk-interesserte studenter. Den mottagelse han fikk der kunne få oss til å ønske en norsk utgave av hans lille men innholdsrike bok, *Le Personalisme*. Som filosofi bygger ikke personalismen på den kristne åpenbarings grunnlag, selv om kristendommen for en stor del er den inspirasjonskilde som har gjort personalismen tenkelig. Mer enn det, — Mounier kunne nevne flere av sine meningsfeller som ikke tror på en personlig Gud. Men han var selv dypt troende og hans verker viser hvordan personalismen best finner sin fullendelse i troen på en personlig Gud.

Vi kan ikke i en kort artikkel gi noen fremstilling av denne filosofi. Det eneste vi kan gjøre er å vise hvor den peker hen. Mennesket er en person, det er hovedsaken. Ut fra disse premisser er det lett å forstå at totalitarismen er forkastelig: en skal ikke øve vold mot en person. Men individualismen er også forkastelig: menneskets grunnerfaring er ikke «jeg» men «du»: «hverken sosialt eller åndelig er det mulig å nå opp til saligheten alene.» Personalismen bekjemper selvfølgelig materialismen, men også spiritualismen, for personen er både ånd og legeme: de mest primitive legemlige behov hos mennesket er blitt gjennomtrengt av ånd, matlagning er blitt en kunst, men til gjengjeld er ånden bundet av legemet, — tannpinen stanser filosofens tenkning. Hovedsaken er å forstå at en person er rettet oppad, den har et kall, forskjellig fra alle de andre, den bør svare og den er ansvarlig for sitt svar. Den fornekter seg selv hvis den ikke stadig overgår seg selv: «Likesom sykelen eller flyet må bevege seg for å holde seg i likevekt, likeså trenger mennesket en viss oppadstrebbende kraft for å stå.» Mounier drøfter ikke alle problemer og ikke de dypeste som metafysikken stiller. Han spør bare: hva er det å være en person? og: hvordan skal vi handle som personer i et samfunn med andre personer? Det er jo der forpostkampene står i dag. Og han behandler disse spørsmål med en slik dybde og et slikt omfang at hans tanke er nok til å gi en rik og velkommen næring til vårt moderne åndsliv som er så fattig på sunne og livskraftige filosofiske betraktninger.

kongens bigami i og med hans ugyldige giftermål med Anna Boleyn. Som kjent gjorde Henrik i stedet seg selv til overhode for kirken i England, og åpnet døren for den tysk-influerte aglikanske religion og en nasjonalisert kirke, der biskop og klerus som forble tro mot den katolske enhet og apostoliske suksesjon, ikke kunne ta del.

Det fulgte en periode av bitter forfølgelse mot katolikene under Edvard VI, så en kortvarig forsoning under den intolerante Maria den katolske, og atter en dyster forfølgelsesperiode som ble innledet av dronning Elisabeth. Hun lot som kjent i 1559 fengse alle biskoper som nektet å avsverge Pavens primat i trosspørsmålene, i motsetning til den nye og uevangeliske lære som forfektet en verdslig overhøyhet. Den siste i rekken av rettmessige katolske biskoper var Thomas Goldwell, biskop av St. Asaph, som døde i landflyktighet i Rom år 1585.

I de 265 årene som følger fram til 1850 kan den katolske kirkes historie i England kort oppsummeres i følgende faser: voldsomme forfølgelser, økonomisk undertrykkelse, en motstrebende toleranse — inntil den stadig mer reduserte minoritet av engelske katolikker igjen ved den Katolske Emansipasjon, gjennomført av Wellington i 1829, ble tilstått en viss form for ytre ledelse.

Ved dette tidspunkt var en nådd fram til en ordning under 4 apostoliske vikarer med en biskop for hvert av de fire kirkedistrikt. Det neste skritt var å øke dette antall til 8, — foretatt av pave Gregor XVI i 1840. Men i løpet av de ti følgende år ble Propagandakongregasjonen i Rom, som de engelske katolikker siden skismaet ennå sorterte under, formelig bestormet med anmodninger fra både geistlighet og lekmannshold i England om å gjenopprette et fullstendig engelsk katolsk-hierarkisk styre. Den hellige stol var i prinsippet enig, men søkte først klokkeligen detaljopplysninger i spørsmålet om inndelingen av kirkedistriktene, bibeholdelse eller ikke av de gamle bispesete-titler, økonomiske overenskomster, overførsel av eiendommer etc. Et viktig skritt ble tatt da biskopene Nicholas Wiseman og James Sharples i 1847 ble sendt til Rom av de apostoliske vikarer for å overbevise Den hellige stol om at det eneste effektive middel til å skape orden og virkekraft i de engelske katolske menigheter og sammenslutninger, var nå å opprette hierarkiet med en erkebiskop i spissen for et fullt utbygget episkopat.

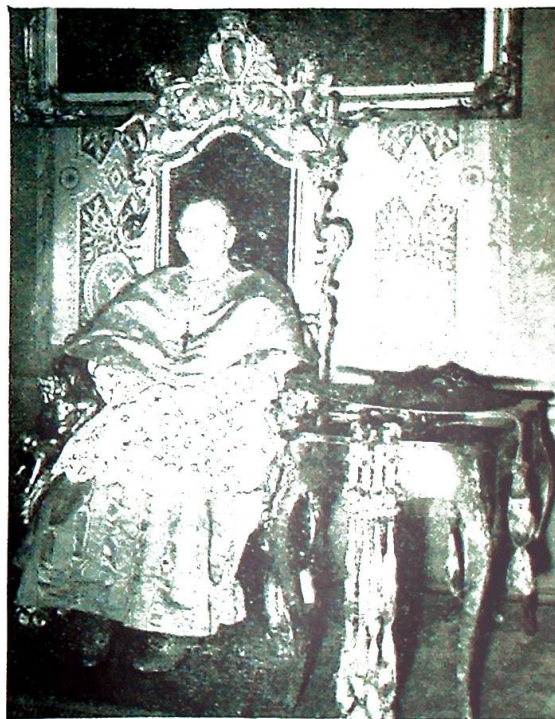
Politiske vanskeligheter i Italia førte til en utsettelse av spørsmålet. Da reiste benediktinerbispen Willian Ullathorne, apostolisk vikar for de vestlige distrikter, til Rom i 1849 og førte på vegne av sine kollegaer energiske forhandlinger med Kurien. Den betydeligste avgjørelsen syntes å gjelde hvem som skulle innsettes som Metropolitan, hierarkiets primas i England og Wales. Biskop Walsh i sentraldistriktet var den eldste apostoliske vikar og en mann æret av alle. Men høy alder og sviktende helse talte ikke til hans fordel. Rom hadde imidlertid fattet særlig tillit til provikaren for London-distriktet, biskop Wiseman, som hadde vist stor apostolisk iver for de fattige, fremragende litterære evner og stor innflytelse på konvertitter. Han var åpenbart den rette mannen som den første erkebiskop. Valget falt da også på ham.

Med hensyn til Propaganda-kongregasjonens forslag om å dele de 8 apostoliske vikariater i 12 bispedømmer, støttet Ullathorne prinsipielt planen, men var bekymret for de økonomiske vanskeligheter og for manglende kandidater

til biskopstillingene. Da han refererte saken for de apostoliske vikarer, fremhevet Wiseman som sitt syn at London-distriktet iallfall ikke burde deles. Men enda han ble støttet av Ullathorne, besluttet Rom seg å dele London-distriktet ved Thames.

Den 29. sept. 1850 erklærte pave Pius IX så det katolske hierarki i England for gjenopprettet, med Westminster som erkebispedømme med sete i London, samt 12 suffraganbispedømmer, nemlig: Beverly, Birmingham, Clifton, Hexham og Newcastle, Liverpool, Newport og Menevia, Northampton, Nottingham, Plymouth, Salford, Shrewsbury og Southwalk. De apostoliske vikarer og de nye overhyrder ble forfremmet til residerende biskoper.

Et meget ømtålelig spørsmål ved gjenoprettelsen var spørsmålet om de nye navn på bispedømmene. De apostoliske vikarer hadde i 1847 vedtatt å gi avkall på de tradisjonelle titulære benevnelser for ikke å støte de protestantiske titel-innehavere på mansjettene, samt for ikke å bli trukket til rettslig ansvar. Senere meddelte Ullathorne at de hadde skiftet mening her. For siden Den hellige stol aldri formelt hadde fordømt de anglikanske vigsler, kunne det kanskje utlegges som en taus godkjenning fra Rom om deres gyldighet dersom alle de gamle titulær-benevnelser ble oppgitt. De apostoliske vikarer representert ved Ullathorne foreslo da å beholde ett eller to av navnene for ikke å skape misforståelser i dette spørsmål, — f. eks. St. Davids, Bristol, York og London. Kardinalene i den spesielle Kongregasjon som arbeidet med gjenoprettelses-planen, mente at de tradisjonelle benevnelser skulle beholdes, men lot likevel de apostoliske vikarer fatte den endelige avgjørelsen. Hensynet til de anglikanske prelater seiret imidlertid, og i Pius IX's *Breve Apostolicum* av 30. sept. 1850 heter det at «Hierarkiet med residerende biskoper som tar titel etter

Kardinal Bernhard Griffin, erkebiskop av Westminster, primas for den katolske kirke i England siden 1943.

Frans synger for brødrene.

bispedømmene ifølge Kirkens vanlige regler, atter skulle blomstre i Det engelske kongerike».

Skjønt både de engelske apostoliske vikarer og Den hellige stol hadde tatt alle tilbørlige hensyn for ikke å såre det protestantiske England, ble gjenopprettelsesakten oppfattet som en fornærmelse både mot Kronen og den etablerte kirke. Statsministeren Lord Russel, Lordkansleren, de protestantiske biskoper og pressen utgjød seg i samlet forargelse ved høyst fargerike adjektiver om denne «Pavens aggresjon». På Guy Fawkes-dagen like etter ble bilder av Paven, kardinalen og biskopene og deres symboler brent under fest og begeistring og rop om «No Popery!».

Erkebiskop Wiseman som like etter utnevnelsen hadde mottatt kardinalhatten, tok imidlertid situasjonen med verdighet og fornuft og hans «Appell til det engelske folk» dempet og beroliget følelsene. Allikevel fremmet statsministeren i Underhuset et «lovforslag om geistlige titler», som forbød katolske biskoper under trussel av mulktforelegg på 100 pund sterling å anta stedstitlene Paven hadde gitt dem. Etter lange og bitre diskusjoner ble forslaget lovfestet. Men det ble like fra første stund en død paragraf som i stillhet ble trukket tilbake av Gladstone i 1871.

På Westminster Erkebispestol har siden kardinal Wiseman's dager sittet en rekke fremragende kirkefyrster. Vi har rekkefølgen: Manning, Vaughan, Bourne og Hinsley. Blant kardinalene lyser John Henry Newman som det store, udødelige navn. I dag styres det engelske katolske hierarki av den unge kardinal Bernhard Griffin, utnevnt til erkebiskop i 1943. Hans navn vil uløselig stå knyttet til kampen for de katolske skolars likeberettigelse i England, samt for hans fryktesløse kamp for menneskerettighetene og for det polske folk.

I. H. K.

Leo van Eekeren, O. F. M.:

SOL-

Nedenstående norske gjendiktning på landsmål av Frans av Assisis hymne er hentet fra professor Eiliv Skards «Fioretti»-oversettelse, utkommet på det Norske Samlaget i 1930.

*Allerhøgaste, allmektige, gode Herre,
di er æra, og lov og pris og all velsigning;
einast deg, du Allerhøgaste, høyrer dei til,
og inkje menneske er verdig å nemna deg.*

*Lova vere du, Herre, med all din skapning,
og aller mest bror Sol,
han skaper dag, og du gjev ljøs ved honom.
Og han er fager og strålar med stor glans,
han er eit bilete av deg, den Høgaste.*

*Lova vere du, Herre, for syster Måne og Stjernone;
på himmelen hev du sett deim,
klåre og kostelege iog vvene.*

*Lova vere du, Herre, for bror Vind,
og for lufti og skyene og klårt vør og all slags vør,
som du held uppe alle skapningane dine ved.*

*Love vere du, Herre, for syster Vatn;
ho er mykje gagnleg, og audmjuk
og idyrverdige i skir.*

*Lova vere du, Herre, for bror Eld,
med honom lyser du upp i natti,
og han er fager og ljuv og sterk og veldig.*

*Lova vere du, Herre, for syster vår, moder Jord,
som held oss uppe og ber oss,
og ho gjev grøde av alle slag,
og blommar og gras med vene leter.*

*Lova vere du, Herre, for alle dei som tilgjev
av kjærleik til deg,
og trøyter vanmakt og trengsle.
Sæle dei som i fred held ut til det siste,
for du, Allerhøgaste, skal gjeva deim livsens krune.*

*Lova vere du, Herre, for syster vår, den lekamlege
Dauden,
som inkje menneske kann sleppa ifrå.
Usæle dei som lever etter din heilage vilje,
for deim skal den andre dauden ikkje skada.*

*Love og prise Herren og takke honom,
og tene honom med stor audmykt.*

SANGEN

Hvordan den ble til

Frans av Assisi hadde en poetisk natur. I alle skapninger så han en avglans av Gud, et symbol på hans kjærlighet og herlighet, og et bilde på Kristi lidelse. Han elsket Gud og alt det skapte. Han kalte solen, månen, stjernene, vannet, ilden, hver skapning for *bror* og *søster*. Han elsket især mennesket, fordi Gud hadde skapt det i sitt bilde og hadde utgytt sitt blod for det. Hvor vi ikke ser noe annet enn det som våre øyne ser, oppdaget han den indre sammenheng mellom den naturlige og moralske orden, mellom naturens hemmeligheter og troens mysterier. Frans var ikke alene dikter, men også trubadur. Som Guds sanger priste han Gud for alt Han hadde skapt. Hele hans liv var en skjønn melodi som sluttet med hans vidunderlige *Solsang*. Den har vært grunntonen i hele hans liv. Den er skapt av hans hjertes indre umiddelbare trang og karakteriserer hele hans sjel: hans brorsforhold til alle skapninger, hans kjærlighet til fred da han sto midt imellom borgerstriden og forlikte den geistlige og verdslige myndighet, biskopen og podeståen i Assisi. Solsangen bærer også bud om hans kjærlighet til Gud som han nå lengtet etter å møte etter et liv fullt av kjærlighet til Ham, mennesket og naturen.

Sproget i Solsangen er enkelt, sterkt rytmisk med mange assonanser og røper innledningen til en ny poesi. Likesom selv den skjønneste form ikke evner det som rører seg i sjelens indre, således kan vi heller ikke riktig vurdere Solsangen hvis vi ikke kjenner Frans' indre liv. De forskjellige vers røper mer enn øyeblikkelige stemninger. Her lever et menneske bak, som brenner av den sterkeste kjærlighet til Gud og alle skapninger. Solsangen er bare et ekko av Frans' liv. Hvordan er den blitt til denne hymne som har fått en slik merkelig plass i poesiens verden?

Det var i det attende år for sin omvendelse at Frans en dag kalte broder Pacificus til seg og ba ham om penn og blekk. Frans skulle synges en hymne for ham og broder Pacificus skulle skrive den ned. Frans var nylig kommet tilbake fra Alvernerberget, der han hadde fått Kristi sårmerker på hendene, føttene og i siden. I nærheten av San Damiano, der Sta. Klara bodde, hadde man bygd en fattigslig hytte for Frans. Der bodde han nå. En øyensykdom han hadde pådratt seg på sin misjonsreise til Egypt, hadde forverret seg. Han var blitt operert for den, men det hadde ikke hjulpet stort, bare kostet ham svære smerter. Markmusene som rimeligvis har holdt til i hyttens stråvegger, lot ham ikke i fred hverken dag eller natt. Så var det at han i sin nød ropte til Gud:

«Herre, hjelp meg dog at jeg kan bære min sykdom med tålmod!» Da fornemmet han dette svaret i sin sjel: «Si meg, broder, ville du ikke glede deg stort dersom en av disse dine lidelser skjenket deg så stor en skatt at hele jorden i sammenlikning med den intet er verd? Da Frans svarte at jo, det ville han, fortsatte stemmen: «Så gled deg, Frans, og syng i din sykdom og svakhet, for himmelrikets rike hører deg til.» Neste morgen samlet Frans sine brødre om seg og sa til dem: «Dersom keiseren hadde gitt meg hele Romerriket, burde jeg da ikke være glad og lykkelig? Nå har Herren, mens jeg ennå lever her nede, lovet meg himmelrikets rike. Derfor sømmer det seg at jeg gleder meg i mine trengsler og takker Gud den treenige. Og derfor vil jeg til hans ære og for vår trøst og til nestens oppbyggelse dikte en lovsang om Herrens skapninger, en sang som vi daglig skal bruke, og som vi slett ikke vil kunne leve foruten.» Og han sang, og broder Pacificus skrev:

«Altissimo, omnipotente, bon Signore,
tue sone le laude, la gloria
et l'onore et omne benedictione . . .*)

Da Frans etter noen tid igjen var syk og lå til sengs, hørte han at biskopen og borgermesteren — il podestà — fra Assisi var blitt uenige og lå i åpen strid. Biskopen hadde lyst podeståen i bann, og denne hadde til gjengjeld forbudt alle borgere å handle med biskopen. Det berørte broder Frans ille. «Det er en stor skam for oss, Guds tjenere,» sa han til sine brødre, «at ingen stifter fred her.» Og for å gjøre hva han kunne, diktet han to nye vers til sin Solsang — om freden. For freden, *Pax*, var hans og brødrenes evangeliske hilsen. Han innbød de stridende parter til et møte, og det fant sted nettopp der hvor Frans for nitten år siden hadde valgt Gud alene til sin far. Så trådte to brødre fram og sang Solsangen først slik som Frans opprinnelig hadde diktet den, og deretter de to nye versene: «Lovet være du, min Herre, for alle dem som tilgir av kjærlighet til deg, og holder ut i skrepelighet og trengsel.

*) Som en ser er det en foreldet italiensk sprogform. En norsk gjendiktning av Solsangen finnes på foregående side.

KATOLSK?

Introduksjon til Oscar Wilde: «De Profundis» og «Balladen om Reading fengsel».

Det vil i år på Ernst G. Mortensens forlag utkomme en bok, som jeg ønsker å henlede St. Olavs leseres oppmerksomhet på. Den inneholder to litterære perler: «De Profundis» og «Balladen om Reading fengsel», begge forfattet av Oscar Wilde.

Som den litterært interesserte leser vil vite, er Oscar Wilde en av de virkelig store i engelsk litteratur — både som skuespill-forfatter, essayist og poet. Det bør for oss ha særlig interesse at Wilde — ved siden av Kardinal Newman — er den eneste betydelige victorianer med katolske sympatier. Han konverterte på dødsleiet, etter i flere år å ha lest med en jesuitt-pater i London.

Jeg ønsker ikke her å gå inn på historien med Sir Alfred Douglas — den begivenhet som styrtet Wilde i den dypeste menneskelige fornedrelse, berøvet ham friheten og publikums gunst. Jeg vil hverken svekke anklagen, eller unnskyldningen. Men det bør understrekes at Wilde — som før katastrofen inntraff hadde sett på livet og kunsten som en lek — senere fant kilden til ny og rikere kunstnerisk utfoldelse i lidelsen og nedverdigel-

Salige de som i fred holder ut til det siste,
for du, aller høyeste, vil gi dem den evige krone.»

Mens de to brødre sang, sto alle opp med foldete hender som når Evangeliet blir lest eller sunget i kirken. Men da sangen var endt, knelte borgermesteren ned for biskopen og ba om tilgivelse. Biskopen løftet ham opp og sto ved at han selv hadde handlet i vrede. Dette fant sted sommeren 1226.

Frans' sykdom forverret seg. Da spurte han legen om klar beskjed. Da han fikk høre at han ikke hadde mange månedene igjen, tidde han et øyeblikk, rakte så sine hender mot himmelen og utbrøt: «Vær velkommen, søster Død!» Hans sinn kom i sterk bevegelse, og det var da han føyde de siste strofer til sin Solsang: «Løvet være du, Herre, for vår søster den legemlige død, som ingen kan unnfly. Vê dem som dør i dødssynd. Salige de som har levd etter din aller helligste vilje, for dem kan den annen død ikke gjøre noe ond!» Fra dette øyeblikk av ville Frans at broder Angelo og broder Leo stadig skulle være hos ham for å synge for ham om Søster Død, når han ønsket det.

Som Guds sanger er Frans vandret bort til et skjønnere liv. Brødrenes sang er gått opp i det englenes kor som synger for den uskapte Sol.

Det er ikke for meget sagt at Frans har satt hele naturen i et nytt lys for menneskene, når han i folkelig sprogdrakt og sang brakte skapningen i dens naturlige forhold til Gud. Hans poetiske sinn hadde rørt ved folkets sjel. Og de som talte om hans liv, ble selv diktere! De første levnetsbeskrivelsene om ham er nærmest poetiske fortellinger.

Elleve år etter at Frans hadde stiftet sin orden, hadde fem tusen følgesvenner sluttet seg til ham. Hans navn var ikke bare et løsen, men hans liv var blitt en egen gjerning for dem. Hundre år senere var hans brødre spredt over hele Europa, også her i det høye nord, i Sve- rige, Danmark og Norge.

sen. Først etter å ha sonet sin tukthusstraff skrev han «Balladen om Reading fengsel», et dikt som i sin grunnstemning var vesensforskjellig fra hans tidligere epiku- reiske l'art pour l'art — bekjennelse. Og det var under fengselsoppholdet at han nedtegnet sine memoarer, som utkom under titelen «De Profundis».

Oscar Wilde var irer — han hører til gruppen Swift— Shaw i engelsk litteratur. Det vil nødvendigvis ikke si at han hadde mindre karakter enn den gjennomsnittlige englander, men vel at han hadde mere temperament. Som forfatter var han sjarmerende, smidig, elegant og lune- full. Han forsto seg godt på kunstens formelle funksjon, men han undervurderte dens moralske og oppdragende betydning. Hans slagord var «Kunsten for kunstens skyld».

Wilde var imidlertid virtuos i sitt fag. Hans dyktighet til å lage paradokser var overordentlig og blennende. Nest etter Shakespeare var han den hyppigst siterte forfatter i Europa. Han var en glimrende kåsør, en fin artist, en skarp og vittig iakttagere, og en meget underholdende amatør-filosof. Men hans kunst var hastig og ofte over- fladisk. De finere overganger og de dypere perspektiver manglet. Den tilgrunnliggende negative livsinnstilling gjør at hans tidligere verker ofte virker tynne — intel- lektuelt og følelsesmessig.

Det er imidlertid vanskelig i noen få linjer å oppsum- mere Oscar Wilde slik han framsto før «De Profundis». Den beste karakteristikk oppnår en kanskje ved å hen- vise til vår dikters eneste roman: «Dorian Grays bilde». Her har vi den dekadente Oscar Wilde i et nøtteskall: artiste pour l'art, inntagende og utfordrende på samme tid, giftig, fordervet —.

Bokens handling kjenner formodentlig de fleste fra før: Dorian Gray har kjøpt seg evig ungdom ved å la sitt portrett motta alle synlige feiger av et utesvevende liv. Bildet av ham eldes, Dorian selv bevarer sin ungdom. Men til slutt jager han trett og skyldbetyngt en kniv gjennom portrettet, og faller selv råttan og ukjennelig til jorden. Niels Kjær har utvilsomt rett når han i denne allegori ser en fordømmelse av det estetiske nydelsesliv. Slutten i «Dorian Grays bilde» peker fram mot Wildes egentlige *miserere*: «De Profundis».

Den strenge ortodokse leser vil bli skuffet, hvis han venter seg bot og anger i «Balladen om Reading fengsel» og «De Profundis». Spesielt den siste har partier som vil sjokkere.

Oscar Wilde visste godt at det som var hendt ham, var uunngåelig. Det hadde sin rot i selve hans livsrytme. I hans nedverdiggende liv i tukthuset fant han styrke i viss- heten om at intet kunne være annerledes enn det var. Den dype — genuint katolske — erkjennelsen vokste i ham, at det står i et menneskes makt å vinne selv den svarteste opplevelse til gode for seg selv. Og i «De Profundis» spør han om grunnen til at han var havnet hvor han var: hva som manglet, hva han hadde vært foruten i sitt liv. Han kom til at det var smerten, lidelsen. Han hadde levd et liv i og av skjønnhet — dvs. et ufullstendig liv. Erkjennelsen vakte mye krefter i ham, og på dem kom han til å dikte og leve videre.

Oscar Wilde har nå i 50 år ligget i graven, og E. G. Mortensens forlag innfrir ved utgivelsen av «De Profun- dis» og «Balladen om reading fengsel» en kulturell for- pliktelse. Den oppmerksomme katolske leser vil ikke kunne unngå å se den vordende konvertitt bak disse be- kjennelsesskriftene. Jeg anbefaler dem på det varmeste — som ortodoks, men lødig oppbyggelse.

Henri Werring.

UTLANDET:

VATIKANET

Paven har gjenopptatt audiensene.

Etter en kort ferie har Den hellige far gjenopptatt både de private og de offentlige audienser i Castelgandolfo og har nå kanskje Det Hellige Års travleste måneder foran seg. Nylig ble den hittil største audiens holdt i Peterskirken hvor Paven talte til 50 000 pilegrimer, mens nye 30 000 sto utenfor og ventet på å bli mottatt til den neste audiens.

Keiseren av Vietnam i audiens hos paven.

Keiseren av Vietnam, *Bao Dai*, er sammen med sin familie kommet til Rom for å vinne jubelavlaten og er mottatt av paven i audiens. Keiserinnen er katolikk og keiserparrets barn oppdras i katolske skoler.

Pavens besøk til basilikaene for å vinne jubileumsavlaten.

Lørdag den 26. august forlot Hans Hellighet Vatikanet for ved besøk i de tre basilikaene som ligger utenfor Vatikanstaten å vinne jubileumsavlaten. Da paven kom til Borghesekapellet i Santa Maria Maggiore, hvor han leste sin første messe etter ordinasjonen i 1899, ble han mottatt av Alceste Rossoni, som den gang ministrerte. Rossoni er i dag 78 år. Han knelte ned under pavens besøk og mottok velsignelsen.

Dette var Den Hellige Fars tiende besøk i Rom etter valget til pave. Siste gang var i 1947, da han besøkte St. Paul utenfor murene i anledning den hellige Benedictus 1400 års dødsdag.

1 million pilegrimer hadde besøkt Rom ved utgangen av juli.

Sentralkomiteén for Det Hellige År meddeler at over 1 million pilegrimer hadde besøkt Rom innen utgangen av juli måned. Komiteén ventet at dette tall vil bli fordoblet innen årets utgang.

Stor glede i den katolske verden ved nyheten om at læren om Maria himmelfart vil bli proklamert som dogme.

Etter at meldingen om at Pave Pius XII vil proklamere dogmet om Maria himmelfart er blitt kjent er det kommet utallige telegrammer og brever fra biskoper, prester, ordensfolk og katolske organisasjoner i hele verden til pavens sommerresidens Castelgandolfo som gir uttrykk for glede og tilfredshet over Den Hellige Fars beslutning. Som nevnt tidligere rettet paven en forespørsel til hele det katolske episkopat om betimeligheten av å proklamere dette dogme. Det meldes nå at 98,2 pst. av samtlige katolske biskoper har uttalt seg for dogmets proklamasjon.

Togliatti pleies på katolsk hospital etter biluheld.

Italias kommunistleder har vært utsatt for et biluheld og er innlagt på sykehus. Han oppholder seg på et sykehus i Ivrea og pleies av katolske ordenssøstre.

BELGIA

Belgias primas, kardinal van Roey, under sterk bevoktning på grunn av trusselbrev.

Belgias primas, erkebiskopen av Malines, kardinal *van Roey*, er for tiden satt under stenk bevoktning, da han i løpet av den siste tid har mottatt en rekke trusselbrev som tydelig tilkjenner at det finnes folk som trakter kardinalen etter livet.

Jocistenes (Unge kristne arbeidere) 25 års jubileum.

52 kardinaler og biskoper og 100 000 medlemmer av den belgiske jocist-bevegelse og 6 000 representanter for Unge kristne arbeidere i andre land var søndag den 3. september samlet på Heysel-Stadion i Bryssel for å feire den belgiske

jocist-bevegelsens 25 års jubileum. Blant de prominente kirkelige dignitærer så en kardinalene *Van Roey*, Mecheln, Lié-nard, Lille, og *Gonvela*, Mozambique, den pavelige nuntius, *mgr. Cento*, erkebiskopen av Paris, *mgr. Feltrin*, biskopene av Cambrai, Madras, Alep, Calcutta, Liége, Brügge, Namur, Tournai, Gent, Mecheln, Toulouse, Speyer, Aachen, Innsbruck, Chalon, La Rochelle, Westminster og en rekke biskoper fra forskjellige misjonsområder. Midt på stadions grønne gressmatte var det reist et provisorisk alter, hvor messen ble lest av bevegelsens initiativtaker og grunnlegger, *mgr. Cardijn*.

Under høytideligheten talte paven direkte til deltagerne på fransk over Vatikanets kringkaster. Hans Hellighet oppholdt seg ved *materialismens utfordring* og fremholdt bl. a.:

«.....Materialistene som smigrer seg med at de vet hvordan arbeidernes lengsler kan tilfredsstilles, ønsker nå å gi dem kulturelle verdier. De unge kristne arbeidernes plikt til årvåkenhet springer ut av dette forhold, som også gir det gunstigste høve til fortsatt fremgang... Det er nødvendig, klokt og med klarsyn å fullstendiggjøre arbeidernes apostolat ved å la det gå sammen med det moderne menneskes apostolat. Dette gir Oss anledning til å advare mot en feil som dessverre også katolikker ofte begår, nemlig å dele sjelene opp i kategorier. Det finnes ikke to klasser av mennesker: arbeidere og ikke-arbeidere. Resonnerer man slik, har man misforstått det sosiale spørsmåls virkelige natur. Det er et bevis på en intellektuell nærsynthet som ikke høver seg for katolikker. Det er å lulle seg inn i den falske illusjon at Kirken bare vil tjene arbeiderne på betingelse av at den tilpasser seg alle krav, selv de krav som på grunn av sin mangel på virkelighetserkjennelse ikke lar seg realisere. Kirken kan ikke overse at det som holder mange arbeidere borte fra den, er nøyaktig det samme som gjør at mennesker tilhørende andre samfunnsklasser holder seg borte fra den, blottet som de er for åndelige og religiøse impulser, ofre for en epidemid som bryter ned så mange mennesker i vår tid. De er menneskelige fantomer som aldri blir trekk av å oppsøke kinoer og sportsplasser for dag og natt å bli fylt med verdiløse nye inntrykk. De er for tomme til å kunne interessere seg for de muligheter de har i seg selv...»

DANMARK

Niels Stensens gymnasium en realitet.

Niels Stensens gymnasium er nå en realitet, heter det i Katolsk Ugeblad. Fra og med dette skolsårs begynnelsen er St. Knuds skole i Stenosgt. omdannet til en underskole med fem klasser og en s.k. eksamensfri mellomskole. Til leder av denne nye St. Knuds skole er utnevnt pater *Johs. Samuelson S.J.* Den hittilværende mellomskole og den nystartede 1. gymnasiums-klasse overgår til «Niels Stensens Gymnasium». Til dettes leder er ansatt mag.art. pater *Georg Heggum S.J.*

DE FORENTE STATER

Skuespill om Jesu liv.

Den amerikanske forfatter *Upton Sinclair* som nylig var ferdig med et skuespill om den biologiske krigsførsel, har ifølge en melding i «New York Times» begynt å skrive et skuespill om Jesu liv.

ENGLAND

Den engelske statskirke misbilliger proklamasjonen av dogmet om Maria himmelfart.

I en felles erklæring fra de anglikanske erkebiskopene av Canterbury og York heter det at det ikke finnes den ringeste antydning om jomfru Marias legemlige himmelfart i Kirkens skrifter og lære. Av den grunn kan den engelske statskirke ikke anerkjenne dette nye dogme. Det må beklages, heter det videre, at Den katolske kirke på denne måte øker de dogmatiske differanser i kristenheten og dermed ytterligere

vanskeliggjør en forståelse mellom de kristne konfesjoner.

Hertil bemerkes det på autorativt hold i Vatikanet:

Vi tviler på at denne pavens avgjørelse vil kunne øke vanskelighetene for en forening av de kristne kirker. Det er som kjent for Rom ingen annen vei til dette mål enn anerkjennelsen av den kristne sannhet slik som Den katolske kirke forkynder den.

FRANKRIKE

Abbé Boulrier suspendert.

Den for sine kommunistiske sympatier kjente franske prest *Jean Boulrier* er nå av Kirkens øverste myndighet i Paris suspendert fra sin stilling som prest og forbudt å virke som prest. Lignende forholdsregler ble truffet mot Boulrier i fjor etter at han hadde deltatt i den kommunistiske «fredskongress» i Praha. Den gang kröp han til korset, men har siden gjenopptatt sin kommunistiske virksomhet.

HOLLAND

Pax Romana-kongressen i Amsterdam.

«Pax Romana»s 21. verdenskongress ble åpnet i Amsterdam i slutten av august under mottoet: Akademikernes medvirken ved forløsningsverket.

Kongressen ble åpnet med pontifikal høymesse i St. Willibrords kirke i nærvær av bl. a. kardinal *de Jong* og et større antall biskoper som deltok i kongressen.

Under messen ble pavens budskap lest opp. Paven understreket sterkt legfolkets store ansvar for forsvaret av og utbredelsen av sannheten. Den hellige far fremholdt også nødvendigheten av at akademikerne beskjefligere seg med tidens store problemer men samtidig stiller seg til Kirkens tjeneste.

Kongressens åpningshøytidelighet fant sted under ledelse av ingeniør *Roger Millot* som er formann for Katolske akademikers verdensforbund. Tilstede var hele det hollandske episkopat, en rekke regjeringsmedlemmer, representanter for Corps diplomatique samt professor *Girod* som representant for De forente nasjoners generalsekretær, *Trygve Lie*.

Den egentlige kongress ble innledet med en tale av verdensforbundets åndelige rådgiver, abbé *Gremaud*, Frankrike, som beskjefligere seg med kongressens ledende idé. Abbé *Gremaud* understreket bl. a. at det er de katolske akademikeres oppgave å motvirke tidens gudløse tenkning og som deler av Kristi mystiske legeme å medvirke til menneskehetens forløsning.

På kongressens annen dag understreket mgr. *Blanchet*, Paris, nødvendigheten av at akademikerne fremfor alt lærer sin egen religion å kjenne bedre og bedre.

Kongressens høydepunkt ble pilgrimstoget til Rom som tallet over 7 000 deltagere. Det store internasjonale møte ble avsluttet i Collegium Angelicum's store aula i Den evige stad.

ITALIA

Filmen om den hellige Frans har hatt sin urpremiere.

Roberto Rosselinis film om den hellige Frans har hatt urpremiere på Binnalen i Venezia. Filmen gjorde et overordentlig sterkt inntrykk på det internasjonale publikum og betegnes som Biennalens høydepunkt. Som tidligere omtalt i «St. Olav» er alle opptredende skuespillere fransiskanermunker på noen få unntagelser nær. Filmen skildrer elleve episoder fra legendesamlingen omkring den hellige Frans. Filmen betegnes i Italia som «et troens mesterverk uten økonomisk bismak».

JAPAN

Katolsk studiekursus i buddhistisk tempel!

Nylig deltok 30 japanske studenter i et studiekursus i Misassa som ble holdt i et buddhisttempel på grunn av plassmangelen. Den buddhistiske geistlige person som stillet seg så villig, deltok selv i kurset og ønsket studentene velkommen igjen neste år! Kurset ble ledet av en jesuittpater.

JUGOSLAVIA

Erkebiskop Stepinac syk?

Det meldes fra Wien at erkebiskopen av Zagreb, mgr. *Stepinac* som i oktober 1946 av Titos regjering ble dømt til 16 års fengsel, lider av lungetuberkulose.

POLEN

Nytt felles hyrdebrev fra det polske hierarki.

For første gang på flere måneder har det polske hierarki igjen sendt ut et felles hyrdebrev, hvor de troende anmodes om å overholde det tredje bud. De polske katolikker — dvs. 95 pst. av det polske folk — har vanskelig for å fylle sine søndagsplikter på grunn av alle de arrangementer kommunistene arrangerer om søndagene for å holde særlig ungdommen borte fra gudstjenestene.

SPANIA

Prestene og den spanske armé.

«St. Olav» brakte i et av sine siste numre en melding om at det var sluttet en ny avtale mellom Den Hellige Stol og den spanske regjering. Ved denne avtale om kirkelig jurisdiksjon og åndelig veiledning i den spanske armé ble religionens stilling blant de vepnete styrker gjenreist. Staten fritar ved denne avtale alle prester fra å gjøre militærtjeneste. En generalvikar med rang av erkebiskop vil bli utnevnt til leder for et korps av feltprester.

I 1931 berøvet den spanske republikk Kirken dens tidligere rettigheter i den spanske armé. I slutten av borgerkrigen ble uretten gjort god igjen ved en provisorisk anordning. Nå er forholdet helt reetablert.

90 feltprester omkom under borgerkrigen. 61 falt ved frontene, mens 29 led martyrdøden. De ble tatt til fange av de røde, men da de ikke benektet at de var prester, ble de uten videre skutt.

SVEITS

Fantastiske rykter om at Vatikanet skal flyttes.

Det sveitsiske blad «La Tribune de Geneve» melder fra Washington at det er forhandlinger i gang om å evakuere Vatikanet fra Europa i tilfelle av en ny krig. Bladets korrespondent påberoper seg at opplysningen skriver seg fra absolutt sikker diplomatisk kilde, at det allerede er truffet omfattende forholdsregler for å overføre alle Vatikanets organer, inklusive kardinalkollegiet, til Quebec, i tilfelle av en ny krig. Pave Pius XII skal derimot ha besluttet ikke under noen omstendighet å forlate sin apostoliske Stol.

Vatikanet betegner disse rykter som fullstendig grepet ut av luften. Skulle det bryte ut en ny krig, heter det i Vatikanets dementi, vil ikke noe sted på jorden være sikkert. Bare av denne grunn vil en evakuering være meningsløs.

TSJEKKOSLOVAKIA

Biskoper arresteres.

Ifølge en melding fra Rom er hjelpebiskopen av Trnava, mgr. *Michael Buzalka* og hjelpebiskopen av Spis, mgr. *Stephan Barnas*, arrestert og fengslet.

Ifølge en melding i *Die Presse* i Wien ble titulær-biskopen av Arpasa, mgr. *Stanilas Zela*, arrestert ved samme tid. Han ble biskop i 1947, ble arrestert av nazistene under krigen da han var sekretær hos erkebiskopen.

TYSKLAND

Katolikkenes dag i Passau.

Den 74. «Katolikkenes dag» ble feiret i Passau den 1. september. Denne gang var møtet arrangert slik at diskusjonene og drøftelsene av de problemer Kirken er stillet overfor i Tyskland, ble holdt for seg i Altöttingen uken før selve dagen. Et av hovedspørsmålene var spørsmålet om arbeidernes medbestemmelsesrett i industrien og delaktighet i bedriftens utbytte. Spørsmålet ble fremlagt av pater dr. *Hirschmann*, S.J.

Også spørsmålet om forholdet mellom de to konfesjoner i Tyskland ble inngående drøftet på grunnlag av de anvisninger som er utgått fra Vatikanet.

Også spørsmålet om legfolkets aktivisering ble tatt opp til behandling. For første gang ble det understreket at Kirkens misjonsarbeide utenfor Europa ikke er en sak som utelukker angår hierarkiet og de religiøse ordner, men at også legfolket her kan gjøre en mektig innsats. En annen sak av stor betydning som ble behandlet var splittelsen av Tysklands katolikker i flere partier. Også prestenoden og spørsmål som har tilknytning til den katolske oppdragelse ble drøftet.

Selve dagen ble åpnet med en tale av Bayerns statsminister, dr. *Erhard*, som fremholdt at selv om Katolikkenes dag i 1950 tok sikte på indre besinnelse i høyere grad enn på de sosiale problemer, var årsaken til dette at en slik fremgangs-

måte er den eneste som gjør det mulig å ta fatt på de sosiale problemer på den riktige måte.

Søndag den 3. september talte Bundeskanzler dr. *Adenauer* som erklærte at den vest-tyske regjering fulgte det arbeide som utførtes på Katolikkenes dag med den største oppmerksomhet, fordi regjeringen selv bygget på kristentroen som fundament for sin virksomhet. Kansleren fremholdt at man nok hadde håpet at man hadde de verste tider bak seg, men at mørke skyer trakk seg sammen og at bare den sterkeste tro på Guds ledelse kan gi en kraft til å møte den trusel som har kastet sin slagskygge over Vest-Europa. Den tyske regjering ønsker fred mer enn noe annet, fremholdt kansleren videre, men freden kan ikke skilles fra rett og frihet.

Kansleren fremholdt til slutt at det var hans inntrykk at Katolikkenes dag 1950 hadde vært en mektig manifestasjon av katolsk tro og at den hadde styrket hans håp på nasjonens fremtid. «Vi må ikke bare være kristne i navnet, men i første rekke i gavnet,» uttalte kansleren til slutt.

Pavens budskap til «Katolikkenes dag».

Pave Pius XII unnlot heller ikke å sende et særlig budskap til sine «kjære sønner og døtre i det katolske Tyskland». «Dere vil aldri kunne åndelig mestre den skjebne som har rammet Tyskland om dere ikke aksepterer den i ydmykhet som en del av Forsynets plan,» uttalte paven blant annet. «Bær denne byrde som en soning om ikke for egen så for andres skyld.» Med tanke på den materialistiske retningskamp mot Kirken i tiden, sa paven: «Tenker vi på de første kristne århundrer, er den kamp vi kjemper i dag den samme som de første kristne hadde å utkjempe: å overvinne heden-dommens mentalitet og ordning av livet. Som den gang må alle våre åndelige og moralske tilganger settes inn i denne kamp. Bare de som helt har fattet sin tro og stadig utdyper den kan beskytte seg mot den smitte som utgår fra frafallet fra religionen. Det katolske Tyskland var en gang berømt for sin pålitelige undervisning og opplæring i den katolske tro. Måtte det bli det igjen. Det hviler et tungt ansvar på alle som underviser ungdommen, de teologiske studenter og legfolket. Og særlig hviler det tungt på katolske skribenter. Apostelens maning til oss alle om å bli hellige har fremdeles sin aktualitet. I kampen for å vinkeliggjøre dette mål, erfarer vi at Gud er det sentrale i vår tilværelse, det eneste, uvil-kårlige Ord vi kan bruke som målestokk på vårt arbeide. Vi må alle overvinne materialismen i oss selv.» Paven sluttet med en appell til alle prester, familier, arbeidsgivere og arbeidere om å be. «De tyske folk er kjent for sitt organisasjonstalent og for de store resultater som er oppnådd på mange av Kirkens arbeidemarkeder. Måtte det også bli frem-hevet som et bønnens folk. Gjennom alle århundrer hadde Tysklands katolikker samlet på og vernet om følgende tre umistelige goder: en dyp og sterk tro på Alterets høyhellige Sakrament, en glødende hengivenhet til Den hellige jomfru og en sterk forpliktelse overfor Kristi Stedfortreder på jorden som igjen har funnet et så naturlig uttrykk i løpet av Det Hellige År. Må deres prester fortsatt være seg bevisst sitt høye ansvar og forstå å bevare kildene til denne religiøse styrke rene og fulle av livgivende kraft.»

Fuldakonferansen.

Det tyske hierarkis årlige konferranse i St. Bonifatius' gravkapell i Fulda fant sted i slutten av august. For første gang etter krigen var biskopen av Meissen, mgr. *Legge*, tilstede, den eneste katolske biskop i den russisk-okkuperte sone i Tyskland. 25 erkebiskoper og biskoper tok del i konferansen som ble ledet av kardinal *Frings* som er Kölns erkebiskop. Den pavelige nuntius, mgr. *Muench*, var tilstede under konferransens åpningsmesse og overbrakte en hilsen fra Pave Pius XII. Forhandlingene ble ført for lukkede dører.

Biskopen av Münster, mgr. *Keller*, holdt prekenen under den avsluttende gudstjeneste og rettet en inntrengende appell til Tysklands katolikker å bevare roen hvor spent den uten-rikspolitiske situasjon enn måtte bli. «Bli ikke grepet av panikk; fortsett deres arbeide som om fremtiden tilhører oss,» uttalte biskopen bl. a. og fremholdt videre at det ikke søm-mer seg for katolikker å la bekymringene ta overhånd, da det ville være ensbetydende med å hjelpe Guds fiender. Det Hellige År og den internasjonale spenning har sammen bi-dradd til å øke kjærligheten til Den hellige far, uttalte bis-kopen videre og oppfordret til enda sterkere tro på og kjær-lighet til pavedømmet for «bare fra Rom kommer den virke-lige sannhet og bare derfra kan sunnhet og fred utgå til verdens folk.»

Terese Neumann skadet.

Den stigmatiserte i Konnersreuth, Terese Neumann, falt nylig på gaten og ble skadet den 14. august, heter det i en melding fra Tyskland. Hun var på vei hjem fra kirken hvor hun hadde hjulpet til å dekorere den i anledning festen til ære for Maria himmelfart, da ulykken fant sted. Det heter at tilstanden ikke gir grunn til engstelse, men hun må fore-løpig holde seg på sitt rom og får ikke ta imot besøk.

UNGARN

Ifølge en melding fra det ungarske kulturministerium skal det være avsluttet en avtale mellom det ungarske epis-kopat og den ungarske kommunistiske regjering, undertegnet av erkebiskopen av Kolosca, mgr. *Grösz*, og kulturminister Darwas. Ifølge denne avtale skal biskopene ha gått med på å anerkjenne det ungarske «folkedemokratis» forfatning og å fordømme alle handlinger som er rettet mot staten, å hen-stille til alle katolikker å medvirke til gjennomføringen av «femårsplanen», å fordømme all krigspropaganda og å stemp-le den regjering som først gjør bruk av atombomben som en forbryter mot menneskeheten. På sin side garanterer staten Kirken den religionsfrihet som allerede forfatningen garan-terer og går med på å gi Kirken tilbake 8 av de 3 000 katolske skoler kommunistregjeringen har «nasjonalisert». Endelig erklærer staten seg villig til «delvis å overta Kirkens økono-miske belastning i de kommende 18 år».

I Vatikanet har man mottatt meldingen om denne avtale med det største forbehold.

Klostrene stenges.

Torsdag den 7. septembervor forbød den kommunistiske regje-ring i Budapest klostrene å drive sin virksomhet. Klostrene må være rømmet i løpet av tre måneder. Unntatt er bare de ordner hvis medlemmer arbeider ved konfesjonelle skoler.

ØSTERRIKE

Det arbeides intenst for å få Stefanskirken under tak.

Fra alle hold strømmer det for tiden inn bidrag til restau-reringen av Stefansdomen som ble skadd under kamphand-lingene i Wien. Det siste er at alle kinoeiere i Wien har ved-tatt å gi hele spille inntekten fra en forestilling til dette formål.

STØTT OG UTBRE

ST. OLAV

ved å tegne

Gaveabonnement!

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**

FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFATUR EN GROS — EN DETALJ
FREDRIKSTAD

G. HALVORSEN — Fredrikstad
Pølsemakeri & Kjøttforretning
Telefoner: Forretningen 1781, 2455 - Kontoret 1781

CARSTEN CARLSEN

Fredrikstad

Kolonial, Mel og Fetevarer

Tlf. 2175

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

OLAVES HANSENS EFTF.

Kåre Kristiansen

Onsøybryggen

Fredrikstad

Til parkett og linoleum:

HUGOS boneolje

KJØTTFORSYNINGEN

Fredrikstad

Tlf. 2855

TEKN. KJEM. fabrikk «HUGOS»

Fredrikstad

**A/S DET NORSKE
CHEVIOTSPINDERI**

Fredrikstad

Telefon 2612 - 2613

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler

KJØP HOS VARE ANNONSØRER!

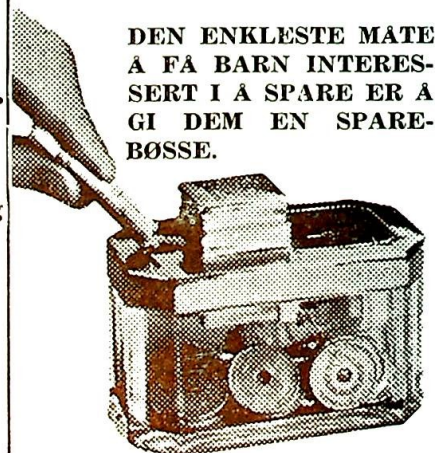
Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet